

■ Экспертыза

«ЛПА» НЕ ПРОЙДЗЕ

Як вызначаюць падробкі?

Дакументы — тое, з чым непарушна звязаны шлях чалавека ад нараджэння і да самай смерці. І, канешне ж, гэтыя паперы становяцца вельмі прыцягальным аб'ектам для іх фальсіфікацыі. Зрэшты, цяпер злачынцаў вывесці на чыстую ваду можна. Як гэта адбываецца, «Звяздзе» расказалі спецыялісты Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыза.

— Безліч спраў звязана з грашовай падаплёкай, — кажа вядучы дзяржаўны судовы эксперт аддзела экспертызаў і грашовага знакаў упраўлення экспертызаў і грашовага знакаў галоўнага ўпраўлення крыміналістычных экспертызаў цэнтральнага апарату Дзяржаўнага камітэта судовых экспертызаў Андрэй КУЧЫН. — Вось толькі ўзнікаюць яны часцяком з-за элементарнай неахайнасці. Напрыклад, дырэктары арганізацый пакадаюць на ўсялякіх выпадках чыстыя аркушы паперы, на якія ставяцца свае подпісы і адбіткі пячатак. Злачынца пасля падстаўляе ў гэтую загадку абсалютна любы тэкст, які і прыводзіць да парушэння закона. Заводзіцца крымінальная або адміністрацыйная справа, пачынаецца разбіральніцтва, што было зроблена раней — рэкізівы або тэкст. Следчы пытаецца: а ці разумелі, што вашай доверліваасцю могуць скарыстацца зламыснікі ў сваіх мэтах? І ў адказ чуецца, як правіла, што, маўляў, я адпраўляюся ў працяглы камандзіроўку ці адпачынак, і трэба было падпісаць вельмі важныя дакументы па рабоце. Вось так хацеў сэканоміць час — а ў выніку парушыў правілы справаводства і самахоць трапіў пад прыцэл праваахоўных органаў.

А вось у грамадзянскай сферы падрабляюць ледзь не ўсю наменклатуру дакументаў. Напрыклад, возьмем тое ж завяшчанне. Быў у нас такі тастамент, у якім, здавалася, усё выглядае вельмі добра. Дадруковак ніякіх не было, як і дапісак. І здавалася б, і завярэне натарысум ёсць, але... Высветлілася, што якраз яно і было фальшывае. Подпісы і пячаткі таксама былі падрабныя, іх раздрукавала на прынтары.

— **А ці даводзілася сутыкацца з тым, што пячатка была згублена, а пасля знайшлася?**

— Быў такі выпадак у нас. Мы праводзілі экспертызу пячаткі, якая адрознівалася ад адбітка малапрыкметнай драбязой. Мы вырашылі пацікавіцца, ці не змянялася ў арганізацыі пячатка. І аказалася, што гэта адбылося. Проста яе аднавілі па эскізах у арганізацыі, дзе раней зрабілі згублены арыгінал. І вось тое невялікае адрозненне эксперт і знайшоў. А калі ініцыятар экспертызы прадастаўляў узоры пячаткі, то пра гэтую акалічнасць вырашыў не паведамляць.

— **Знакаміты пісьменнік Дунін-Марцінкевіч калісьці быў членам падпольнага сіндыката, які займаўся падрабкой дакументаў падчас «разбору шляхты». Існуе версія, што ён наўмысна састарваў дакументы. А ці робіцца нешта падобнае цяпер?**

— Трапляла да нас такое завяшчанне. Візуальна здавалася, што тэкст набраны на друкарскай машыцы. Але аналіз паказаў, што паперу аддрукавалі на звычайным прынтары, проста падабралі шрыфт падобны з інтэрнэту.

Факс, якога не было

— Мы можам аднавіць звесткі і на абясколеранай тэрмапаперы, — кажа начальнік аддзела экспертызаў і грашовага знакаў упраўлення экспертызаў і грашовага знакаў галоўнага ўпраўлення крыміналістычных экспертызаў цэнтральнага апарату Дзяржаўнага камітэта судовых экспертызаў Арцём МАКАРЭВІЧ. — Вось вы бачыце гэты невялікі кавалак паперы. Што гэта такое?

— **Падобна па памеры на чэк. Але тут жа нічога не надрукавана. Толькі нейкія кругі.**

— Не зусім так. Калісьці тэкст тут быў, але выціў. А цяпер мы зробім вось так, — з гэтымі словамі Арцём Макарэвіч кладзе чэк пад лінзу апарата. І праз некалькі секунд на экране з'яўляюцца радкі з тэкстам, які пакідае касавы апарат.

Аб карысці літары Z

А вось «пагарэць» на фінансавых справах неспрактываванаму чалавеку вельмі лёгка. Эксперты прыгадваюць выпадак, калі фірма мусіла выплаціць жанчыне даволі вялікія грошы — 5500 рублёў. Доўг вісеў даволі працяглы час, жанчына звярнула ў суд і яго выйграла. А вось далей падзеі разгортваліся ў лепшых традыцыях 1990-х гадоў.

— Жанчыну выклікалі ў фірму і паабяцалі доўг вярнуць, але зрабіць гэта часткамі, — згадвае Арцём Макарэвіч. — Яна пагадзілася на гэта. У якасці першага траншу атрымала суму ў 500 рублёў, што і было адлюстравана ў адпаведным акце. Але яна не звярнула ўвагу на тое, што перад лічбай было пакінута белая поле, ды і суму, напісаную тэкстам, яна таксама не прачытала. Невялікая махінацыя з боку бухгалтара — і лёгкім дотыкам рукі 500 рублёў імгненна ператварыцца ў 5500. Вось так увесь доўг быццам і спісаўся адным махам. Праз месяц жанчына зноў ідзе па грошы ў фірму. А ёй кажуць: «Грамадзянка, а вы хто?» — «Як хто, па доўг прыйшла» — «Не ведаем мы нічога» — «А папера?» — «Ну глядзіце...»

Таму вазьміце сабе на ўзбраенне: калі пры запаведанні якой-небудзь паперы засталася вольнае месца, то яго трэба перакрэсліць літарай Z.

Што напісана пяром...

— Істотная праблема для нас — стары пасведчанні аб нараджэнні, — значае Андрэй Кучын. — Натуральна, што дакументы, якім па 60—80 і нават больш гадоў, знаходзяцца з-за часу ў вартым жалю стане. І першая ж думка, якая ўзнікае пры ўзяцці ў рукі такога пасведчання, — тое, што яго трэба падклеіць. А каб лепш трымала, скарыстацца старым добрым канцелярскім клеём. Але справа ў тым, што звычайны сілікатны клей настолькі моцна выядае чарніла, што пасля аднавіць тое, што было імі напісана, амаль немагчыма. Таму калі вам ужо трапіў такі стары дакумент, то лепш яго акурата згарнуць і пакласці ў тое месца, дзе яго не давядзецца часта чапаць.

Яшчэ адна памылка — спроба ламінавання старых папер. Але дзясяці гадоў таму гэтай тэхналогіі не існавала, і таму структура паперы наўрад ці падыдзе для гэтага працэсу. Бо інакш амаль стапрацэнтна гарантавана негатыўнае ўздзеянне на чарніла і штэмпельную фарбу. І давядзецца дакумент аднаўляць. А як гэта зрабіць, калі гаворка ідзе пра даваенныя паперы?

Валяр'ян ШКЛЕННИК.

Тым часам

Акадэмія кіравання пры Прэзідэнце Беларусі і Дзяржаўны камітэт судовых экспертызаў (ДКСЭ) падпісалі дамову аб супрацоўніцтве. Яна прадугледжвае сумесную работу ў сферы адукацыі, навукі і тэхнікі, садзейнічанне эфектыўнай рэалізацыі разнастайных праектаў і падрыхтоўку высокакваліфікаваных спецыялістаў, якія маюць вышэйшую адукацыю.

— Мы працуем амаль з усімі вышэйшымі навучальнымі ўстановамі, — зазначыў старшыня ДКСЭ Андрэй ШВЕД. — І зацікаўлены ў высокакваліфікаваных кіраўніцкіх кадрах, якія і рыхтуе акадэмія. За апошнія чатыры гады больш за 160 нашых спецыялістаў прайшлі перападрыхтоўку на базе Акадэміі кіравання.

Акрамя таго, Акадэмія кіравання атрымала ў падарунак крымчамададны, якія выкарыстоўваюцца ў працы эксперта. Па словах Андрэя Шведа, раней іх закуплялі ў замежжы, а цяпер гэты інструментарый робіцца менавіта ў Беларусі. Яны будуць выкарыстоўвацца падчас навучальнага працэсу.

Як паведаміў рэктар Акадэміі кіравання Марат ЖЫЛІНСКІ, супрацоўніцтва будзе насіць практыка-арыентаваны падыход. Група лепшых студэнтаў неўзабаве наведае камітэт, каб акрэсліць будучыя шляхі сункаў.

■ На слыху

Альпіністы знайшліся

Ратавальнікі Эльбрускага высакагорнага пошукава-ратавальнага атрада МНС Расіі знайшлі двух зніклых альпіністаў з Беларусі, паведамлілі сваякі хлопцаў.

— Яны самастойна ў суправаджэнні ратавальнікаў ужо спускаюцца ўніз, — расказаў у мясцовым выратавальным атрадзе. — Хлопцы здольныя самі перасоўвацца, усё нармальна. Хутчэй за ўсё, сувязі там не было, таму яны «маўчалі». Дабраліся да перавалу, відаць, хацелі выйсці на сувязь — рукзакі пакінулі ўнізе. Спачатку ратавальнікі знайшлі менавіта рукзакі, а потым і іх саміх.

Пошукавая аперацыя цягнулася два дні. У чацвер на пошукі беларускіх альпіністаў адправіліся восем чалавек, учора працавалі 13

■ Здарэнні

Бром у кватэры

Увечары сталічным ратавальнікам ад жыхільцоў шматпавярховага дома паступіла паведамленне пра рэзкі хімічны пах у тамбуры кватэр на чацвёртым паверсе.

На месца выкліку былі накіраваны падраздзяленні хімічнай і радыяцыйнай абароны МНС. Падчас разведкі было ўстаноўлена, што ў адной з кватэр мужчына разліў у памяшканні кухні каля літра вадкага брому. Ён, як і яго пары, такіячны, мае моцны непрыемны пах. Таму пацярпелы атрымаў інгаляцыйны апёк і быў дастаўлены ў бальніцу.

Работнікі МНС апрацавалі разліты бром шчолачным растворам і харчовай содай, правялі аналіз вызначэння хімічнага рэчыва для пацвярджэння, што гэта сапраўды бром. Пасля правядзення гэтых работ кватэра была апячатана для далейшага аналізу проб рэчываў у паветры спецыялістамі гарадскога цэнтра гігіены і эпідэміялогіі.

Бронзавая птушка з... могілак

У сталіцы праваахоўнікі затрымалі падазраванага ў шматлікіх крадзях з могілак.

Напачатку ў Першамайскі РУУС г. Мінска паступіла некалькі заяў аб знікненні вырабаў з каляровых металаў з могілак «Усходняя» («Маскоўскія») на праспекце Незалежнасці.

Падчас аператыўна-вышукавых мерапрыемстваў супрацоўнікі аддзела крымінальнага вышуку ўстанавілі, што падазраваным з'яўляецца 36-гадовы раней судзімы мінчанін. Зламыснік пападаў на могілкі праз адчыненне брамак ці пералазіў праз агароджу. Там фігурант звяртаў увагу пераважна на вырабы з каляровых металаў. Падазраваны краў бронзавыя фігуры птушак, бронзавыя вазы і падсвечнікі больш за 15 разоў. Як правіла, гэтыя прадметы ён здаваў у пункты прыёму каляровых металаў. Заведзена крымінальная справа, зламысніку пагражае пакаранне ў выглядзе грамадскіх работ, штрафу ці папраўчых работ на тэрмін да двух гадоў, або арышт ці абмежаванне волі на тэрмін да трох гадоў, ці пазбаўленне волі на той жа тэрмін.

Куды лыжы «навастрыў»?

У гарналыжным комплексе «Сілічы» мужчына ўзяў напратак чатыры пары лыж па чужым пашпарце і не вярнуў спартыўны інвентар, а звёз яго на дачу.

Пра здарэнне ў Лагойскі РАУС паведамліла супрацоўніца комплексу, якая і выдала спартыўныя камплекты на чацвярых, бо зламыснік прыехаў на адпачынак з сям'ёй. Пасля заканчэння тэрміну пракату лыжы назад не вярнуліся. Вывучыўшы відэазапісы з камер назірання і пакінутыя пашпартныя даныя, міліцыянеры ўстанавілі, што чалавек на першых і на фатаграфіі ў дакуменце — не адна і тая ж асоба. Зрэшты, гэтая акалічнасць чамусьці не насцярожыла супрацоўніцу гарналыжнага комплексу і не перашкодзіла ёй выдаць кліенту камплекты лыж. Атрымаўшы падрабязнае апісанне падазраванага, праваахоўнікі ўстанавілі яго асобу. Зламыснікам быў 43-гадовы жыхар Салігорскага раёна. Яго затрымалі каля дома. Скрадзеныя лыжы былі знойдзены ў мужчыны на дачы. Заведзена крымінальная справа.

«Сайга» і 130 патронаў

Расіянін нелегальна правёз у краіну зброю. Дваіх жыхароў Клімавіч і іх прыцеля-масквіча затрымалі за незаконнае паляванне работнікі Мсціслаўскай міжрайінспекцыі.

Позна увечары парушальнікі перамяшчаліся на аўтамабілі па паляўнічых угоддзях. Адзін сядзеў за рулём, другі з пярэдняга сядзення падсвечваў мясцовасць лямпай-ліхтаром, высочваючы дзічыну. Трэці — расіянін — быў ззаду напагатове з зараджаным карабінам «Сайга». Як высветлілася, сваю зброю масквіч прывёз у Беларусь нелегальна ў аб'езд установаў на граніцы пункта пропуску. Да яе ён захапіў 130 патронаў. Апроч магазіна ў карабіне, у машыне мелася яшчэ чатыры, цалкам зараджаных боепрыпасамі. Ствол зброі быў аснашчаны дульнай насадкай для аўтаматычнай стральбы чэргамі, паведамліў Дзяржінспекцыі. Акрамя таго, у машыне дзяржінспектары знайшлі яшчэ і незарэгістраваную гладкаствольную стрэльбу, якая належала беларусу, а таксама 16 патронаў да яе. Усіх траіх заключылі пад варту, аўтамабіль знаходзіцца пад арыштам. Заведзена крымінальная справа па факце незаконнага палявання з выкарыстаннем транспартнага сродку.

Сяргей РАСОЛЬКА